

Elősz. díj helyben:
 Egész évre . . 8 frt
 Félévre . . . 4 »
 Negyedévre . 2 »
 Vidékre 1 frttal több.
 Hirdetési díj:
 Egész oldal . 20 frt.
 Fél oldal . 10 »
 Negyed oldal 5 »
 Eszen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:
 VII-ik kör, Virág-
 utcza, 337-ik házszám.

Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétettek fel.

«Nyilttér» sora 15 k.

Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr. és a kincstári illeték számítottatik.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

Egyes szám ára 10 kr. — Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

Honvéd szobor!

Mamuzsics Mátyás prépost érde-
 me, hogy a szobor ügyét szóba hozta
 s mint tudjuk, az elvetett mag jó földbe
 jutott. Hisszük, hogy nem fog polgár-
 társainkon mulni, miszerint városunk
 megmentésének emléke méltó helyén,
 a Terézia-tér közepén mielőbb felállit-
 tassék.

A hősök emlékéhez méltó szobor
 sokkal többre kerül, mint sokan gon-
 dolják, de azért szegény lenne e te-
 kintetben segélyért más városokhoz
 fordulni, hisz első sorban is miéret-
 tünk vértettek el s így a mi köteles-
 ségünk már most 42 év után gondos-
 kodni minél diszesebb emlék felállitá-
 sáról. A millineum idejére az is ké-
 szen lehet.

De miként?

Első sorban elvárjuk, hogy ható-
 ságunk, míg a szobor elkészül, e célra
 a közönség nevében 5—6 ezer frtot

áldoz. Azt senki nem veti szemére,
 előre biztosíthatjuk.

Továbbá elvárjuk, hogy pénzin-
 tézeteink busás jövedelmeiből szintén
 jelentékeny részt adnak évenként e
 célra.

Vajjon kereskedőink elmaradná-
 nak-e? Nem hinnénk. Ajánljuk tehát,
 hogy egy szobor-bizottság alakuljon —
 a további teendők végzésére, a gyűj-
 tendő pénzeknek hol és mikénti elhe-
 lyezése és kezelése végett, — mert
 hisszük, hogy ily gazdag és nagy vá-
 rosban alig jöhet szóba 50—60 ezer
 frtnak az összegyűjtése, csak ha elég
 tapintatosan járnak el és pedig a sza-
 badságharcz idejéből kiállitással, bang-
 versennyel s más a szobor céljára
 szolgáló mulatságokkal az érdeklődést
 mindaddig fentartják, míg csak el nem
 készül a rég hiányzó szabadság-szobor.

A «Szabadság» 1891. évi 19-ik számában
 lapunk egyik munkatársa felhívta városunk gazda-
 közönségét, hogy több nagyobb város példájá-

követve, rendezzenek évenként «lókiállitást és ló-
 versenyt».

Ez az ügy ajánlva lett törvényhatóságunk
 figyelmébe is, azonban ott szokás szerint átusztak
 a fontos kérdés fölött.

Nem így egyes földesurak. Ezek között talál-
 kozott kezdeményező, s örömmel látjuk, hogy az
 elvetett mag jó földre talált. Hogy az eszme testet
 fog ölteni, a dicsőség főrése Törlei Antalé leend.

Ime az első mozzanat:

«Felkértem a «Lókiállitást és Lóverseny
 rendezésére» alakulandó társulat t. tagjai és mind-
 azok kik tagokul belépni szándékoznak, hogy f. hó
 30-án husvét hétfőn d. e. 10 órakor a «Bárány»
 szálloda dísztermében tartandó alakuló ülésre meg-
 jelenni sziveskedjenek.

Az ülés tárgya:

a) Az alapszabályok elkészítése. b) A tisztikar
 és a választmány megalakítása.

Szabadka 1891. márczius 22.

Az előkészítő bizottság.

Üdvözöljük a mozgalom vezetőit!

Szabadkai botrány Budapesten.

A „Szabadság“ egyik belmunkatársa
 levelet kapott Budapestről, melyben hihetel-
 len dolgokat olvasunk, de miután ez is a
 mi szeunyestünk, bemutatjuk olvasó közönsé-
 günknek bár nagyon fáj, hogy oly téren kell
 tisztogatni a hol eddig szemétre nem is gon-
 doltunk.

TÁRCZA.

Szabadka város lakossága és számaránya.

Városunk szláv eredetű lakossága, a
 szerbek és bunyevácok már a török hódol-
 tás korában laktak itt, mint az Szabadka
 tört. I. köt. 79. lapján meg van említve.
 Maguk a törökök is hívták be az innen el-
 menekült magyarok helyébe. — A rácok
 vagy a szerbek egy tömegesebb letelepedése
 már 1526-ban történt Iván czárral (I. köt.
 50 l.); egy már állítólag 1668-ban történt
 letelepedésről maguk tesznek említést egy
 1775-én, kérvényökben (I. köt. 78. l.); végre
 1694-ben is nagyobb számban telepítették
 ide a Csarnovics Arzennal már 1690-ben az
 országra költözött rácok. Az egyenként vagy
 családonként itt letelepedett jövevényektől
 épen semmi adatunk sem lehet ama régi há-
 borús korból, annál inkább, mert még a tör-
 vényesebb bevándorlásokra sem emlékeztek
 már vissza unokáik. Ily viszonyok közt vol-
 tak a r. kath. rácok vagy a bunyevá-
 c o k is. Ezeknek tömegesebb letelepítését
 1687-ben okiratok is bizonyítják (I. köt. 88. l.).

A mostani Szabadka története csak
 ezen évvel veszi kezdetét; és jöllehet még
 több évtizedig csak igen kevés és szórva-
 nyos adataink vannak városunkról, a mely
 csak egy félszázad óta adatott vissza az anya-

országához és a magyar polgári közigazgatás-
 nak, mégis egy becses okiratunk maradt
 fenn ama 1687. évből, a mely legalább vá-
 rosunk r. kath. lakosságának viszonyai iránt
 némi tájékozást adhat. Ez a városi főplébá-
 nián őrzött keresztelő anyakönyv (I. köt.
 90. l.), a mely 1687. decz. elsejével kez-
 dődik.

Ezen könyv tanúsága szerint a róm.
 kath. lakosság majdnem kizárólag bunyevá-
 cokból áll. Ezen első hónapban említett bun-
 yevác családok között a következő szü-
 lők és keresztapák neveit látjuk: Parcetics,
 Vukovics, Markovics, Merkovic, Vojnic,
 Raics, Szucsics, Kulics, Mamuzsics, Ifkovic,
 a melyek mind még maig élnek.

A következő hónapokban pedig még
 ezen nevek is fordulnak elő: Bukvity, Piu-
 kovics, Krezovics, Blessics, Csóvics, Kopilo-
 vics, Vidovics, Malagurszki, Kaics, Deleics,
 Szudarovics, Guganovics, Dalics, Szévics,
 Zélics, Bosnyák, Bogusics, Tikvics, Sztipics,
 Matkovics, Jaramez stb. 1711-ben Manics,
 1712-ben Hajduk, 1714-ben Bibich stb. —
 1730-tan a Vojnicsek már meg vannak kü-
 lönböztetve, mint Hajduk, Rogics, Purcsár.

M a g y a r nevekkel csak szórványosan
 találkozunk, bizonyára, mert kevesen voltak
 és a keresztelésnél is kevésbé voltak érde-
 kelve. Így 1687. decz. 20-án Horváth Já-
 nos és 31-én Kovács Lukács említettik ke-
 resztapául, utóbbi esetben a szülőkől (Bu-

tyiski Bertalan és Csongor Jakoba) legalább
 az anya bizonyára szintén magyar volt. A
 következő években ezek említettnek: 1688.
 Kecskés Ferencz, Kovács Máté és János;
 1690. Czik Magdolna; 1692. Szabadkai Já-
 nos; 1693. Szűcs Mihály, Ötvös Márton,
 Lippai (Lipovszka) Anna; 1697. Török Já-
 nos, 1700. Kovács Miklós és Henrik, Hor-
 váth Mihály, Pál és Máté; ezen évben már
 egy német és egy tót is említettik; 1712
 Pesti János, 1713. Biró (és Birod) Péter
 meg illés; 1717. Tóth János, Imre, Mátyás,
 Tallian József. Az említett Horváth, Kovács,
 Tóth nevű régiebb és új családokkal ezután
 is többször találkozunk. Újnevű családokkal
 találkozunk még 1718-ban Csizmadia Máté,
 Berta István; 1719-ben Szabó János
 és István Bihar megyéből, Csabi Istók, Ha-
 iászi István, Tóth Miklós. Nagy István;
 1720. Labancz Mihály, Szűcs János, Hor-
 váth (és Horvaczki), Farkas Istók, Sipos
 Gyurka, Lakatos Borbála; 1721. Hegedűs
 László, Istók és Péter, Homonnai, Németh
 János; 1722. Szabó Pál Gyöngyösről, Balás
 János, Nagy György (Bednár Márton?);
 1723. Peldiák Márton, Magyar László és
 János, Molnár György, Juhász István, Ta-
 kács István, 1724. Korponai Mátyás, Halász
 Márton, Szegedi Jakab stb.

A következő években új családnevek
 ezek: 1725. Macurka, Balogh; 1726. Pintér,
 Kiss; 1728: Mészáros, Sebők, Bujdosi

A kérdéses levelet közöljük egész terjedelmében:

Budapest 1891. évi márczius hó 11-én.

Kedves Barátom!

Több mint egy évtizede hogy lapokat figyelemmel kísérem már csak azért is: mert Budapesten több helyütt láttam, hogy kiváncsisággal fürkészik a szabadkai eseményeket s nem egyszer megbotránkoznak rajtuk. Neheztelsz-e vagy nem, azzal nem törődöm, majd meg békülünk ismét; azonban magam is sokszor megütődtem a „Szabadság” közleményei fölött, mert nem tudtam elhinni, hogy az abban közlött botrányos hatósági élet valóban létezhetik Szabadkán. Vártam folytonosan ki keveredik közületek bajba? kit fog elítélni az esküdtsek, és ki fogja megadni árát a rágalmazásoknak?

Hiába várahoztam.

Törvényes megtorlásról nem tudok semmit s ma már elhiszem, hogy a hatósággal szemben nektek van igazatok. Elhiszem pedig különösen azért mert a napokban egy feljelentést olvastam a közoktatásügyi ministeriumban, mely igazán felháborított. Olyan vádak vannak ebben a feljelentésben, hogy ha annak csak fele is igaz, a városi tanács több tagja és még egypár uri ember nagyon mélyen lesz kompromittálva. Meg vannak nevezve az illetők, de ezuttal még neked sem írom meg, majd megérkezik a följelentés nem sokára magához a tanácshoz is, s akkor modotokban lesz megismerni a részleteket.

Tudom, hogy e soraim olvasása után tudni kívánod legalább tárgyát a feljelentésnek.

Röviden elmondom.

Van nálatok egy nevelésügyi intézet a zenede.

A zenede részére, — eme feljelentés szerint, — Szabadka város hatósága három teremből álló lakosztályt bérelt ki. A 3 teremből egy a zenede igazgatónak lett át engedve hivatalos helyiségül, a másik kettő pedig a város által felszerelt zongora és egyéb hangszerekkel a növendékek rendelkezésére állana.

A feljelentés azt mondja, hogy tényleg ennek a város által fizetett három teremnek inkább három a neve.

1729: Bártfai, Hajós, Dobos, Lengyel, Szurk, Bodor, Püspöki; 1730, Deleli Margit; 1731: Varga, Veres, Váci, Pajkos; 1732: Sós, Vados, Vizi József, Galambos, Zódi; 1734: Szalóki, Somodi, Csajtai, Losonci stb. Ezen magyarok azonban egyenként, költöztek ide be s többnyire szegény emberek és pásztorok voltak, akiknek utódait nehezen lehetne a mai napig levezetni. Nevezetesebb szaporodást nyert a város 1746-ban, midőn a városi tanács a városból most elköltöző szerb lakosság helyébe a többi között jun. 30-án 15 magyar családot fogadott be Kecskemétről és jul. 5-én Szagmaiszer Miklóst és Mészáros Lászlót; 1747. júliusban Farkas Mihályt Szegedről fogadta be, s ezek majd mindegyikének több ökre, lova és tehene volt. — Az 1748. évi adóösszeírás szerint városunkban 38 újabb magyar adózó család van felsorolva (Köztük Berkes, Balog, Lévai, Vincze, Tamasi, Gál, Csorba s azonkívül még régiebb családokul: Gombár János gombkötő, Okrós Istók, Kovács, Lenárd István kirurgus, Szabó, Medve, Rostás Matyók, Kis, Vizi, Buzás, Szivós, Nyuzó, Lakatos, Seregi, Árva s még néhány, úgy, hogy akkor valami 50—60 magyar család lakott átten.

(Folyt. köv.)

Megmagyarássa azt is: miért?

1. A zenede igazgató részére fenntartott hivatalos helyiséget magán lakásává alakította át, s ott él egy férjétől elosábitott fiatal nővel vadházasságban, a ki nem egyszer szokatlanul pörére vetkezve benyit a növendékek közé is, ahol 14, 16 sőt 18 éves leánykák is végzik teendőjüket.

2. A tantermeknek fenntartott két városi helyiséget szintén magán mulatságok rendezésére használják. De milyen mulatságok ezek! A zenede igazgató a városi hangszereken játszik, a zongora tetején légszeszlángjánál főznek, az érkező vendégek pedig kétes erkölcsű hölgyekkel karjaikon sétálnak be a zenedébe, ahol a legbotrányosabb tivornya között töltik el az éjszakát.

Sok vád van itt még felsorolva, de az apró részletekkel utatni nem akarok, felhivom azonban figyelmedet, hogy a feljelentés leérkezésekor azt okvetlenül olvasd át, mert olyan neveket találsz abban, a melyekre nem is gondolsz! Csupán annyit jelzek egyelőre, hogy e díszes éjjeli kompániában egyik városi tanácsnok is, — a ki mellette foglalkozására nézve úgy tudom hogy esaládapa, — rendszerint részt vesz.

Ezek az éjjeli orgiák a feljelentés szerint hetenkint 2-szer 3-szor ismétlődnek s nem egyszer fűszerezvék azzal is, hogy az ablakon ugrálnak ki s lármájukkal felverik az egész házat. Hogy a termekben ezen alkalmakkor, milyen élet folyik, azt elgondolhatod abból: hogy a feljelentés szerint a ruházatra nem sokat adnak. . . . . stb.“

A levél többi része teljesen magánjellegű lévén, kihagytuk, azonban a feljelentés leérkezésekor visszatérünk e tárgyra, vagy legalább is figyelemmel fogjuk kísélni, vajjon mi lehet igaz e csunya, szinte hihetetlen vádaskodásból?

A szabadkai községi izr. iskola ügyéhez.

I.

A helybeli lapok márczius havi közgyűlési referáciákat olvasva, világosan felismerhető, hogy az illető cikkirók nem ismerik az ügy állását, avagy hogy egyoldalulag lettek informálva.

Egedtessék meg tehát, hogy a magyar alkotmány három kimagasló elvei — a testvériség igazság és egyenlőség — értelmében a másik fél is szólhasson, hogy a félrevezetett közvélemény világosan látva az ügyek állását, ne mondja többé — mint azt a „Szabadság” ez évi 34. száma írja, — miszerint „hatóságunkat a zsidó hitközség másodszer is fel akarta ültetni” avagy azt, hogy a zsidók bürzei spekulációt üznek a tanügyből.

Nem úgy van! Cikkiró megfélekedezett alkotmányunk azon humánus rendelkezéséről, hogy e dicső haza területén lakó polgároknak nem csak kötelességei vannak, hanem az is törvényesen törvényesen van biztosítva, hogy a teljesített kötelességekkel járó jogok élvezésére is igényt tarthat.

Tisztázzuk csak a dolgot a magunk álláspontjából.

1870. évben lépett életbe nálunk a közös iskolai intézmény. A rom. kath. felekezetről 35, a szerb hitközségtől 4 és a zsidó hitközségtől 1 tanító lett átvéve.

Akker 300 tanköteles zsidó gyermek volt a város területén.

Az akkori hitközség bizalommal nyugodott meg a történetekben, mert bizott, hogy Szabadka sz. k. város törvényhatósága mel-

tányossági szempontból mindig tekintetbe venni a zsidók érdekeit is és a közös izr. iskolát (ezt az elnevezést kapta és viseli ma is) a tankötelesek száma is az adókules szerinti, a többi felekezeteknek megfelelő gasságos arányban fogja szaporítani.

Sőt voltak olyanok is, kik reményleni merték, hogy közös iskoláinkban Eötvös báró dicső szellemének intenciói alapján zsidó tanítók keresztény és keresztényen tanítók zsidó gyermekeket fognak tanítani.

Ezen hiszemben léptek a szabadkai zsidók a közös iskolatűgy kötelékébe. Ekkor tették le a 4000 frt biztosítékot, illetőleg alapítványt egy iskola épület kibérlésére.

A szerződés megkötött 10 évre inkább a lovagiasság mint a számítás avagy az írott betűk kötelékei alapján mi azon körülményből is kiténik, hogy a zsidó hitközség aláírta azon szerződést, mely eltekintve a többségben levő rom. kath. hitfelekezettől, a kisebbségben levő és kevesebb adót fizető szerb hitfelekezetet sokkal nagyobb előnyben részesíté, amennyiben nemcsak 4 tanítót es 2 hitoktatót vett át, hanem a szerb egyház udvarában létező iskola-épületet a „közös szerb iskola” (ezt a nevet viseli) részére bérbé vette. Ezen haszenbér természetesen a szerb egyház pénztárába folyik.

Tehát az izraeliták 4000 frt. biztosítékot tettek le, aránytalaul több adót fiztnek, tanköteles gyermekeik száma másfél annyi, mint a szerbeké: kapnak egy tanítót: míg a szerbek 4 tanítót 2 hitoktatót és tetemes összeget élveznek lakbér fejében a várostól.

A rom. kath. egyház semmi segélylyel nem járult a szerződő felek közé.

A reformatusok semmit sem kaptak, valószínűleg, mert akkor még igen kevesen voltak a város területén.

Ez a tényállás! úgy történt ez 20 év előtt.

De mi történt ezután!

A szerb iskola el lett különítve.

Az osztatlan 6 osztályu zsidó iskola még jobban lett elkülönítve, míg a többi ugynevezett „közös iskola” egészen r. kath. szellemben lett berendezve és vezetve. Tanító választások alkalmával, — melyek évenként gyakran fordultak elő, — egyáltalában más, mint r. kath. még tekintetbe sem jött ugy az előtt, mint most. Reménylen, hogy mindenki tudja, tehát a magyarázat fölőseges, miszerint Eötvös József báóó nem ilyen szabadkai értelemben óhajta a közös iskola rendszert.

Azonkívül 1870. óta a helyb. tanítók létszáma — a tankötelesek létszámának emelkedése miatt — több mint kétszeresen emelkedett, de a szerb és zsidó hitközség még mindig ott van, ahol a „mádi zsidó” t. i. a kiindulási pontnál, míg a reformatusoknak azt mondját: „nesze semmi fogd meg jól.”

Ilyen viszonyok között mi izraeliták, — kik szivesen áldozzuk utolsó fillérünket gyermekeink neveltetése érdekében, — 3 évvel közös iskola fennállása után 1873-ban — felekezeti iskolát nyitottunk, melyben senki sem üldözé gyermekeinket a tyáik valálása miatt.

(Folyt. köv.)

Jósika hamvainak hazahozatala.

A kitünő költő: Jósika Miklós báró elhunytának negyedszázados évfordulója alkalmával egy nagybecsű tanulmány jelent meg Szadk Luiza jeles tehetségű írónő tollából, melyben mintegy 400 oldalon Jósika Miklós

regényes életét, írói és honfiai tevékenységét találjuk mély kritikai szellemmel, s lelkes kegyelettel méltatva. Szaák Luiza művében hűen letükörözve találjuk Jósikával kapcsolatba hozva a nemzet és nemzeti irodalom hőseit és azok emlékeztető méltó eseményeit. A jeles író hat évi fáradságát valóban alig lehet érdeméhez méltóan kitüntetni, ha elgondoljuk, hogy mily nehéz a közelmúlt alakjait és történeti eseményeit helyesen megítélni és jellemezni. — A széleskörű olvasottsággal, lebilincselő változatossággal és előadásbeli kellemel irt munkában, tanulságos és élvezetes történeti tanulmányt nyer olvasó közönségünk bizonyára. A nemzeti kegyeletnek ezuttal való kifejezése alkalmából, szellemesen népszerűsíti a Jósika életírója mint a „Pester Correspondenz» írja — azon tervet, hogy a néhány év múlva feloszlatandó Drezdai temetőből haza kellene hozni Jósika hamvait, amint hazahozatta a nemzet a währingi feloszlattott temetőből Jósika regényíró társának, Vas Gerebennek hamvait.

Megvagyunk győződve, hogy a sajtó és a nagyközönség körében Jósika hazahozatalának népszerűsítésére nincsen szükség. Szives örömmel hozza e szent célra megáldozatát a gazdag és szegény egyaránt.

Hisz a nemzet kegyelete a legkiválóbb regényíró, a magyar szabadságharcz kitűnő vezérférfia, s a tántoríthatlan jellemű Emigrans iránt nem nyilvánulhat imposansabban, mintha haza hozatja Jósika hamvait azon földbe, melyre visszatérni nem kívánt míg hazája vissza nem nyerte alkotmányát.

Irodalom, művészet.

Verhovay Gyula új napilapja, a „Független Ujság“, a közönség oly rendkívüli érdeklődésével találkozott, hogy a március 15-iki számából már a harmadik kiadás is fogyatékán van. Az érdekesen változatos s az igazságot bátran szolgáló lap április 1-től kezd meg rendes megjelenését. Jól lehet a lap terjedelme a hasonló áru lapoknál nagyobb. szedése tömörebb, előfizetési ára mégis csak 14 frt. egész évre, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr. Az előfizetési pénzek a lap kiadóhivatalánál a (Budapest, IV., Duna-utca, 7. szám, 1. em.) küldendők.

Közgazdaság, ipar, kereskedelem.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekelt körök figyelmét az osztrák kereskedelmi muzeum által kiadott „Zollcompass“ című munkára, mely a kivitelünkre nézve fontossággal bíró államok érvényben levő vámtarifáinak teljes gyűjteményét magában foglalja s az illető államok vámtörvényhozásának vámgazgatásának mindazon határozatait és szabályzatait felöleli, melyekre a gyakorlatban minduntalan szükség van. A műben közölve vannak minden egyes állam kereskedelmi áruforgalmáról a statisztikai adatok, hű képét nyújtva az egyes cikkek forgalmi jelentőségének és becses utbaigazításul szolgálva a nemzetközi árucseré irányára és mennyiségére nézve. Miután magyar nyelven hasonló gyakorlati czélú mű nem létezik s miután az minden egyoldalúságtól ment szerkesztésénél fogva hazai kereskedelmi érdekeinknek jó szolgáltatásokat tehet, a kereskedelmi miniszter fi-

gyelmőbe ajánlja azt a kamarának és általa az érdekelteknek megjegyezve, hogy az előfizetés a ca. kir. osztrák kereskedelmi muzeum igazgatóságához (: Bécs I. Börsegasse 3.) intézendők. A muzeum gondoskodni fog arról, hogy a mű legközelebbi évfolyamának megjelenéséig beálló változások a megrendelőknél külön pótlékok alakjában megküldessenek, melyek az évkönyv megfelelő helyén beillesztve, mindenkor a legújabb állapotokról nyújtanak tájékoztatást. A művet magyar megrendelők 7 frt. bolti ár helyett 5 frt. előfizetési árban kapják.

HIREK.

Hymen hir. Özv. Jankovicsné művelt leánya Etelka e hó 21-én esküdtött örök hűséget a beltéri főtemplomban Bach huszár kapitánynak.

Labensky Lajos cs. és kir. nyug. őrmester f. hó 21-én élte 90-ik évében Szabadkon meghalt, 1801-ben Lembergben született, tehát törzsgyökeres lengyel volt. A herceg Schwarzenberg nevet viselő 2. sz. dsadás ezredben 33 évig és 7 hónapig szolgált. Háboru és békében tett hű szolgálataiért legfelsőbb elismerés mellett nyugdíjaztatott. De nyugdíja mellett is más becsületes kenyérkeresettel is foglalkozott. Az ősz bajnokot ifju lovas bajtársai a helyb. huszárok katonai díszszel kísérték ki nyughelyére s adták meg neki a szokásos bajtársi üdvözlést. Az elhunytat Sebetits Antal mint veje, a nagy számu Pataki család mint nagy- és dédapát gyászolja.

Havas eső esett tegnap délután, s a már 16—18 fokra emelkedett higany a hévmérőben 2 fokra esett. Este hóesés.

Dögvészkes levegő. Vajjon vette-e már a sokat kocsizó rendőrség észre, hogy a szegedi utra dülő Tálasy-féle szőlőből oly dögleletes büz árad ki, hogy az egész környék levegőjét megrontja? Hát hiszen mindenki trágyázhatja a földjét, de mindennek meg van a módja és határa.

A „Hét“ szerkesztősége március 15-iki botrányos „i n n e n o u n a“-ját nemcsak vissza nem vonta, de még eléggé merész maga a szerkesztő henczegni is. Igérkezik Szabadkára vendégnek. Elvárjuk!

Táncmulatság. A szabadkai izr. önszegélyző és gyámolító egyesület f. évi március 21-én tartotta meg pénztára javára táncmulatságát. Élénkség és jó kedv tekintetében nem volt hiány s hozzátehetjük még, hogy a nagy fosztelenségből talán engedhetek volna is valamit. A teljesen „egyöntetű“ társaság hajnalig maradt együtt. A négyest két nagy kolonnban mintegy 50—60 pár tánczolta.

Itt vannak a szalonkák! A rado-uovácsi erdőségben tegnap több darabot láttak.

Szabad ut Szerbiába. Tegnap érkezett le a belügyminisztertől az értesítés a városhoz, hogy ezentul Szerbiába nem kell utlevél. A Szerbiába gyakran járó munkásnépnek sok kellemetlensége volt e miatt és így bizonyára örömhírnék nevezhető ez az intézkedés, amelylyel a Szerbiába vezető utnak ez a nehéz korlátja el van hártva.

Új nyaraló Palioson. Dr. Sehaffer Mór ügyvéd, Milassin Jakab kir. járásbíró társaságában szép villát épített. Az anyagot már hordják.

Palios tava teljesen felengedett, sok a döglött hal, jó lenne mielőbb eltakarítani.

Egyházi zene. Holnap eszterdán d. e. 10 órakor a szt. Terézia főtemplomban előadatik **Manzer B-dur** miséje (új). D. u. 4 órakor kezdődnek a Lamentációk, melyekben az egyházi énekkaron kívül még a következő urak fognak közreműködni: Dr. Révfy Jenő, Hegyi Gyula (a budapesti opera tagja), Kladek Miska és Maczák Manó (budapesti zenetanár). A lamentációk csütörtökön és pénteken d. u. 4 órakor ismétlődnek. **A feoskók** füstös cigányok képében megérkeztek. Sátort ütöttek a szegedi szállók mellett.

Kémény tűz. Haerkl Vilmos házában lakó Králik Lajos sütész sütő kemenczéjébe oly erősen befutottak, hogy a kémény vasárnap d. u. 5 órakor kigyuladt. Minden baj nélkül a tüzet elfojtották.

A helybeli fogorvosok, azon ajánlatuk, hogy az összes fogászati műtétet minden helybeli szegénynél díjtalanul eszközlik. kétségtelenül sok szabálytalanságnak, mit a nép alsóbb rétegénél a borbély urak elkövetnek eleje fog vétetni. Közelebb egy csinos 18 éves leányzónak foga kihuzásával annak állkapczáját sértette meg Cs. borbély,

Miért van egyszer előbb, máskor utóbb a husvét? A husvéti ünnepek idejét a Kr. u. 325-ben tartott niceai zsinat határozta meg. E szerint a husvét mindig a tavaszi napjegy-en (márcz. 11.) után következő holdtöltéhez legközelebb levő vasárnapon ünneplendő. Ha azonban ez a holdtölte maga is vasárnapra esik, ugy a husvét a rákövetkező vasárnap ünneplendő. Ily körülmények között a husvét mindig márcz. 22. és április 25-ike között levő valamelyik vasárnap van. Ebben a században csak 1894-ben lesz korábban a husvét, mint az idén; akkor ugyanis márcz. 25-re esik, 1897-ben április 18-án, 1943-ban pedig április 25-én lesz husvét.

A két Calchas. A szép Helénában fordul elő, hogy a nagy augurt megfenyegetik azzal, hogy egy másik Calchast is hoznak a nyakára. Ilyen formán vagyunk mi a városnál. A szervezési szabályzat szerint kelleve lenni egy pénzügyi s egy gazdasági tanácsnoknak, ellenben tényleg és formailag két gazdasági tanácsnok van, még a hivatalos táblán is, amennyiben Szigethy még most sem akarja magát pénzügyi tanácsnoknak neveztetni. Tényleg az ügybeosztás is olyan, hogy számos gazdasági ügyet, különösen pedig az ugynevezett „é r d e k e s e b b e k e t“ még most is Szigethynek osztja be a polgármester. Így akarják gyógyítani Szigethy „v é r z ő“ szívét. Hát minek akkor a szervezési szabályzat s abban meghatározott ügybeosztás, ha ez a „Polgármester és Szigethy“ társas céget nem köti? Legyen szives Mamusich Lázár, aki az a p r ó rendtelenségeket olyan éles szemmel látja meg, egyszer önmagát megbírságotolni, talán akkor majd ő is megtanulja a rendet.

Érdekes esetről ír a „Szepedi Napló“ tegnapelőtti számában. Egyháztól elátkozottak Szegeden. A r. kath vallás azokat, akik párbajt vívnak, kirekeszti az egyházból. Ha házasságra lépnek, áldoznak, vagy bérmelegnek, szentségtörést követnek el. A szentségtörés pedig halálos bűn. Az ilyenek házassága, ha megkötöttet is érvénytelen. U maga egyházi temetésben nem részesülve, a poklokra kóvályoghat, a gyermekeik pedig térvénytelenekké lesznek az egyház előtt. Így aztán az államfőház valóságos gyűjtőhelye az anyaszentegyhásból kirekesztett katolikusoknak, akik hiába járnak el vasárnaponként a rabok templomába ájtatoskodni, nem hallatszik

as égbe az imádságok. A mostani² materiális világban alig akad- államfogoly. akinek a feje fájna e miatt, csupán egy fiatal mérnök van nem mindennapi zavarban. Z. mérnök szegedi államfogoly ugyanis még 1886-ban párbajt vívott Aszódon s nem tudván semmit arról, hogy ki van rekesztve az anyaszentegyházból; megdöcött. Mikor eskették, a pap nem kérdezte tőle, hogy vívott-e párbajt vagy nem, ő neki pedig akkor a kisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy sem eféle viaskodásokról elmélkedjék. A pap rájuk adta az áldását s ő boldogan élt. Sőt daczára annak, hogy az áldás érvénytelen volt, két szép gyermeknek a papája. Most öt év múlva hogy ki kell állania a büntetést, az államfogháztársaitól tudta meg, hogy a házassága érvénytelen. Képzeltető a fiatal mérnök kétségbeesése. A büntetésének ilyen szigorításáról nem is álmodott. Azt hitte, meg kell örülnie e kegyetlen fölfedezés miatt. Végre elhatározta, hogy valamelyik okos paptól kér tanácsot s ha kell, hát a nyáron el gyalogol Canossába is, csak hogy helyre vezekelje a bűnét. Az államfogházban tegnap jelent meg Jászay belvárosi káplán s fölvilágosította a kétségbeesett embert, hogy nem olyan fekete az állapot, mint a minőnek festik: a püspök, föloldhatja az athanema alól, és érvényesnek jelentheti ki a házasságot. Ő maga ígérte, hogy eljár a dologban: levelet fog írni a püspöknek s ezzel a menyek kapuja újra meg lesz nyitva. Természetes, hogy az ájtatos államfoglyok erre a hirre megölelték a papot, és megeresztették a csapat.

Mindenféle. Klemm Jusztin m. kir. esendőr főhadnagyot a király a közbiztonság terén tanusított sikeres működése elismerésül a katonai érdemkeresztel kitüntette. — **Zomborban** a feltűnően szép Radulovics Olgicza urhölgyet eljegyezte dr. Wuics Miklós bécsi orvos. — **A gróf Teleky-féle pályázat** 100 aranyát, Csiki Gergely „két szerelmű”, című szomorú játéka nyerte el. — **Gombos és Erdőd** közt az összes komp forgalom megnyitott. — **Dolova** Bácsmegyei községben istentelen gonoszok betörték a templomba és a szekrényéből 16,648 frtot elraboltak, az oltárokat összetörték és a szentképeket összevagdalták. — **A rányomatott bélyegekk** ellátott levélborítékokat és postautalványokat junius végével kivonják a forgalomból. — **A minta-reporter.** Lucy W. ogyike volt a legjobb angol újságíróknak, soha sem jegyzett egy betűt sem, Oly óriási emlékező tehetsége volt, hogy emlékezetéből írta meg leghosszabb tudósítását is. Leleményességének ellemzésére szolgál a következő eset. Egy ízben Gladstone tiszteletére tertottak nagy meetinget. Lucy óriási embertömeg közé volt bepréselve s órákig volt kénytelen elhalgatni a Gladstone dicsőítő beszédekét. A szónokok egymást váltották föl, a tömeg pedig halgatta őket áthatatosan, nem mozdult helyéről senki. Az egyik Gladstone dicsőítő végre egy pillanatra szünetet tartott beszédében. Ekkor Lucy gunyosan odakiáltott neki: „és mit csinált Gladstone 1866-ban?” „Pszt! Csönd! Dobjátok ki!” hallatszik száz meg száz ajkáról. Mikor a nagy zaj lecsöndesült a szónok nyugottan folytatta beszédét. Alig mondott egy pár szót, Lucy megint oda kiáltott neki: „Ez mind szép, de mit csinált Gladstone 1866-ban?” — „Ki vele! Ki vele!” kiáltja a felbőszült tömeg s Lucyt öt perc alatt ki tették a szabad levegőre. Nagyot lélezett, mi közben egy ismerőse karon ragadta. „De az istenér Lucy ur, most már

mondja meg, hogy mit csinál lát Gladstone 1866-ban?” A megszólított mosolygva felelte: „Vigyen el az ördög, ha tudom, hogy 1866-ban egyáltalában csinált-e valamit — de lássa, nem maradhattam tovább, tudósításomat meg kellett írnom, szép szerivel pedig nem akartak kieresztetni, hát ki kellett magamat dobatni.

A temesvári félmillió ternó ügyében vasárnap délelőtt, e hó 22-én mondta ki a budapesti kir. tábla ítéletét, mely szerint a temesvári törvényszék szigorubb ítéletét oda módosította, hogy csupán a közokirat hamisítás vétséget tartva fenn, Farkas Menyhértet 5 évi, — Szobovics Károlyt és Püspöki Józsefet 4 $\frac{1}{2}$ —4 $\frac{1}{2}$ évi, Telkesi Nándornét pedig 2 évi börtönre ítélte. A többi elítéltre nézve a kir. tábla a temesvári törvényszék ítéletét helybenhagyta. — **A Majoros-féle** hagyatéki pörben a hagyatéki bíróság az örökséget — a végrendelet hamisító Holzmann Teréz tanuinak egybehangzó vallomása folytán — átadta az örökhatyó oldalrokonainak. A kir. törvényszék pedig Holzmann Teréz okirathamisítás és hamis tanuszerzés büntette miatt — dr. Baumgarten Izidor ügyész indítványára vád alá helyezte. — **Schmidt Ferenczet**, a ki elölt három évvel egy állítólag 14,800 frtos pénzeslevelet küldött az Union banknak — tele papiros szeletekkel, a kuria két évi fegyházra ítélte. A vádlottat, a ki az ítéletkihirdetésnél jelen volt, azonnal letartóztatták.

Nyilttér.*)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik feledhetlen férjem végtisztelőtén jelen voltak, fogadják köszönetemet.

Szabadka, 1891. márcz. 23-án.

Özv. Szilcsa Endréné.

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk.

24064/890. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Steiner Rudolfné Schäffer Mária és Steiner Johanna Fischer Lipótné bajmoki lakosoknak önkénytes azonban végrehajtási árverés joghatályával bíró árverési ügyében a szabadkai kir. tszék (a szabadkai kir. járásbíró) területén levő Bajmok község határában fekvő a bajmoki 820. sz. telekjkvben A. I. 895. hrsz. alatti 414 □-öl területű özv. Steiner Rudolfné és Steiner Johanna nevéen álló ház és beltelekre az árverést 400 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1891. évi ápril hó 10-ik napján**

délelőtt 10 órakor Bajmok községházáná megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak a becsárának 10%-át vagyis 40 frtot készpénzben, vagy az 1881: 60. t.-c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-én november hó 1-én 3333 sz. a. kelt m. kir. J. M. rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szabadkán, 1891. évi január 14-én.

A kir. tszék mint tkvi hatóság.

Kiss József.
kir. tszéki bíró.

24093/890. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Geiger Adolf végrehajtónak Vojnits Kortmis, Manda Milánkovic Józsefné végrehajtást szenvedő elleni 60 frt. tőkekövetelés és járllékai iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. tszék (a szabadkai kir. járásbíró) területén levő Szabadkán fekvő a szabadkai 1467 számú tkvben A. I. 1685 hr. szám alatt foglalt és az 1881. évi 60. t.-c. 156 §-a pontja alapján egészben árverés alá bocsájtott házbirtokra és tartozékaira, a törvényes időben, Miloczavlyevics Milán ügyvéd szabadkai lakos által beadott és elfogadott utóajánlat folytán az utóajánlati az árverést 419 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1891. évi ápril hó 7-ik napján** délelőtt 9 órakor a kebelbeli tkvi hivatalban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az becsárának 10%-át vagyis készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881: évi november hó 1. 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szabadkán, 1891. évi január hó 4-én.

A kir. tszék mint tkvi hatóság.

Kiss József
kir. tszéki bíró.

Roznófszky József Szabadkán.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glasur)

Bécsből

legkitűnőbb mázó-ló-szer puha padló számára. 1 nagy palacz ára frt 1.35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr., mindenkor kapható:

Roznófszky Józsefnél Szabadkán.

15-4

Nyomatott Székely Simonnál Szabadkán, 1891.